

БЕКІТЕМІН
«Тайгөбе ауылының жалпы
орта білім беретін мектебі»
ҚММ мектеп директоры
Г.С. Аліева
« 01 » 09 2024ж.

КЕЛІСЕМІН
Директордың оқу ісін
менгерушісі
К.Ш.Татиева
« 28 » 08 2024ж.

КЕЛІСЕМІН
Директордың ғылыми-
әдістемелік ісі жөніндегі
орынбасары
Г.К. Кабденова
« 28 » 08 2024ж.

**Ә/Б ОТЫРЫСЫНДА
ҚАРАЛДЫ**
Хаттама №1
Бірлестік жетекшісі
Г.Е.Каменова
« 28 » 08 2024ж.

««Алаш идеясы мен Алаш қозғалысы» таңдау пәні бойынша күнтізбелік-тақырыптық жоспары

2024-2025 оқу жылы

Сыныбы: 10 «А»

Пән мұғалімі: Сейдалиева Г.О.

ТҮСІНІК ХАТ

«Қазақстанның тарихи тұлғалары: Ұлы даланың ұлы есімдері» таңдау курсының оқу бағдарламасына арналған

Өзектілігі: Бұл таңдау курсы оқушылардың тарихи санасын қалыптастырып, отаншылдық рухын көтеруге бағытталған. Қазақ мемлекеттілігінің іргесін қалаған хандардың, ел қорғаған батырлардың, сондай-ақ ұлттық руханиятты байытқан ойшылдар мен Алаш қайраткерлерінің өмір жолы мен еңбектерін тереңдетіп оқыту қазіргі жаһандану заманында жас ұрпақ үшін аса маңызды. Оқу жүктемесі 2024-2025 оқу жылына барлығы 34 сағатты (аптасына 1 сағаттан) құрайды.

Бағдарламаның мақсаты: Қазақ тарихындағы ұлы тұлғалардың қалдырған мұрасын, олардың мемлекет пен ұлт алдындағы тарихи қызметін талдау арқылы оқушылардың бойында ұлттық құндылықтар мен патриоттық сезімді тәрбиелеу.

Міндеттері:

- Қазақ хандарының (Керей мен Жәнібектен бастап Кенесарыға дейін) мемлекеттілікті сақтау мен нығайтудағы рөлін ұғындыру.
- Ортағасырлық және жаңа заман ойшылдарының, ағартушыларының (Әл-Фараби, Абай, Ыбырай және т.б.) рухани және ғылыми мұрасын зерттеу.
- Алаш зиялыларының ұлт азаттығы жолындағы саяси-әлеуметтік күресін талдау.
- Оқушылардың тарихи деректермен жұмыс істеу, сыни ойлау және өз ойын жүйелі жеткізу дағдыларын дамыту.

ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ МАЗМҰНЫ (34 сағат)

Ұсынылған оқу жоспарына сәйкес бағдарлама мынадай негізгі модульдерге бөлінеді:

1. Қазақ хандығының негізін қалаушылар және мемлекет қайраткерлері Қазақ елінің алғашқы хандары Керей мен Жәнібек хандардың мемлекет құрудағы қызметі. Қасым, Есім, Тәуке хандар тұсындағы мемлекеттің нығаюы мен заңдар жинағының қабылдануы. Әбілқайыр және Абылай хандардың ішкі-сыртқы саясаты, сондай-ақ Кенесары ханның ұлт-азаттық көтерілісі.

2. Ұлы даланың ойшылдары мен ғұламалары Әбу Насыр Әл-Фарабидің, Жүсіп Баласағұн мен Қожа Ахмет Йассауидің түркі әлеміндегі ғылыми және діни-философиялық орны. Мұхаммед Хайдар Дулати мен Қадырғали Жалайыридің тарихи еңбектері, сондай-ақ Ахмет Йүгінекидің әдеби мұрасы.

3. XX ғасыр басындағы қазақ зиялылары және Алаш қайраткерлері Әлихан Бөкейханов бастаған Алаш қозғалысының жетекшілері. Ахмет Байтұрсынұлы, Мұхамеджан Тынышбаев, Міржақып Дулатұлы, Санжар

Асфендияров және Мұстафа Шоқайдың саяси, қоғамдық және ғылыми қызметі. Оған қоса, Ілияс Жансүгіров пен Сәкен Сейфуллиннің ұлттық әдебиетке қосқан үлесі.

4. Қазақ ағартушылары мен ғылым қайраткерлері Шоқан Уәлихановтың ғылыми-зерттеулері, Ыбырай Алтынсариннің ағартушылық қызметі және Абай Құнанбаевтың философиялық мұрасы. XX ғасырдағы көрнекті ғалымдар – Әлкей Марғұлан мен Ермұхан Бекмахановтың ғылымдағы еңбектері.

5. Ел қорғаған батырлар және заманауи мемлекет қайраткерлері Ел қорғаған Бөгенбай, Қабанбай, Наурызбай, Райымбек, Малайсары және Баян батырлардың тарихи ерліктері. Кеңес дәуірі мен Тәуелсіз Қазақстанның саяси қайраткерлері: Жұмабай Шаяхметов, Дінмұхамед Қонаев және Нұрсұлтан Назарбаевтың мемлекетті басқарудағы рөлі. Оқу жылының соңында тақырыптарды қайталауға және қорытындылауға арнайы сағаттар бөлінген.

Күтілетін нәтижелер: Осы таңдау курсы менгеру нәтижесінде оқушылар:

1. Қазақ тарихындағы елеулі тұлғалардың өмірбаяны мен олардың мемлекет дамуына қосқан үлесін толық білетін болады.
2. Тарихи оқиғаларға сыни баға беріп, тұлғалардың қызметін сол дәуірдің саяси-әлеуметтік жағдайымен байланыстыра талдай алады.
3. Ұлттық тарихқа деген құрметі артып, патриоттық сезімдері мен азаматтық ұстанымдары бекиді.

№	Тақырып	Сағаттар саны	Мерзімі
1	Қазақ елінің алғашқы хандары Керей мен Жәнібек хандар	1	05.09.2024
2	Қасым хан (1445-1521жж)	1	12.09.2024
3	Есім хан (1598-1628жж)	1	19.09.2024
4	Тәуке хан (1680-1715жж)	1	26.09.2024
5	Әбілқайыр хан (1693-1748жж)	1	03.10.2024
6	Абылай хан (1771-1781жж)	1	10.10.2024
7	Кенесары хан (1802-1847жж)	1	17.10.2024
8	Әбу Насыр Әл-Фараби (870-950жж)	1	24.10.2024
9	Жүсіп Баласағұн (1017(1012)-1075жж)	1	07.11.2024
10	Қожа Ахмет Йассауи (1093-1166жж)	1	14.11.2024
11	Мұхаммед Хайдар Дулати (1499	1	21.11.2024
12	Қадырғали Жалайыри (1530-1605жж)	1	28.11.2024
13	Ахмет Йүгінеки /XII соңы –XIIIғ.басы)	1	05.12.2024
14	Әлихан Бөкейханов (1866-1937жж)	1	12.12.2024
15	Ахмет Бйтұрсынұлы (1872-1937жж)	1	19.12.2024
16	Мұхамеджан Тынышбаев (1879-1937жж)	1	26.12.2024
17	Міржақып Дулатұлы (1885-1935жж)	1	09.01.2025
18	Санжар Асфендияров (1889-1938жж)	1	16.01.2025
19	Мұстафа Шоқай (1890-1941жж)	1	23.01.2025
20	Ілияс Жансүгіров (1894-1938жж)	1	30.01.2025
21	Сәкен Сейфуллин (1894-1939жж)	1	06.02.2025
22	Шоқан Шыңғысұлы Уалиханов (1835-1865жж)	1	13.02.2025
23	Ыбырай Алтынсарин (1841-1889жж)	1	20.02.2025
24	Абай Құнанбаев (1845-1904жж)	1	27.02.2025
25	Әлкей Хаканұлы Марғұлан (1904-1985жж)	1	06.03.2025
26	Ермұхан Бекмаханұлы Бекмаханов (1915-1966жж)	1	13.03.2025
27	Бөгенбай батыр, Қабанбай батыр	1	20.03.2025
28	Наурызбай батыр, Райымбек батыр	1	03.04.2025
29	Малайсары батыр, Баян батыр	1	10.04.2025
30	Ж.Ш.Шаяхметов(1902-1966)	1	17.04.2025
31	Д.А. Қонаев (1912-1993)/ 1.05.2025 2 сағ	1	24.04.2025
32	Н.Ә.Назарбаев	1	08.05.2025
33	Қайталау	1	15.05.2025

34	Қорытынжы сабақ	1	22.05.2025
----	-----------------	---	------------

